

Asia: VN/32076/2023

Lausuntopyyntö kotoutumislain mukaisista asetuksista

Lausunnonantajan lausunto

Asetus 1: VNa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sekä monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sisällöstä ja toteuttamisesta (arviointiasetus)

Yhteiset Lapsemme kiittää mahdollisuudesta lausua. Tässä huomiomme liittyen alkukartoitukseen.

Alkukartoituksen yhteydessä tulisi kartoittaa jo olemassa olevat asiakkaan mahdolliset tukitahot, erityisesti järjestöjen tekemä työ huomioiden lasten ja lapsiperheiden tarpeet. Alkukartoituksessa tulisi huomioida myös asiakkaan oma aktiivisuus ja toimijuus kotoutumisessa ja jo olemassa olevat kiinnittymiset toimintoihin ja yhteisöihin. Painotamme, että kotoutumissuunnitelmaa tehtäessä tulee myös huomioida aina lapsen etu.

Asetus 2: VNa monikielisen yhteiskuntaorientaation sisällöstä ja toteuttamisesta (yhteiskuntaorientaatioasetus)

Yhteiset Lapsemme ry näkee yhteiskuntaorientaation sisällyttämisen uuteen kotoutumislakiin hyvänä asiana ja merkittävän uudistuksena.

Yhteiskuntaorientaation sisällöistä puuttuu kuitenkin kokonaan lasten oikeuksia ja elämää, kuten päivähoitoa, koulua ja lastensuojelua käsittelevä kokonaisuus. Sisällöissä ei myöskään käsitellä perhe-elämää ja vanhemmuutta. Toivomme, että yhteiskuntaorientaatiossa huomioitaisiin myös nämä elämän osa-alueet.

Asetuksen 2 § kohdassa mainitaan mahdollisuus käyttää tulkitsemista monikielisessä yhteiskuntaorientaatiossa silloin, kun sen toteuttamista henkilön äidinkielellä pidetään kohtuuttomana. Pidämme tärkeänä, että tämä "kohtuuttomuus" ja sen osoittaminen todeksi on läpinäkyvä prosessi. Yhteiskuntaorientaation käynnistäminen monelle kieliryhmälle tulee vaatimaan aikaa ja työtä, koska ohjaajia ja infrastruktuuria ei vielä ole. Vaarana on, että sitä ei järjestetä yhdenvertaisesti tulevaisuudessa pienille kieliryhmille laisinkaan, mikäli aita on matala järjestää se tulkitsemisen välityksellä.

Asetus 3: VNa alaikäisenä ilman huoltajaa tulleen lapsen edustajan palkkion maksamisen perusteista ja palkkion suuruudesta, korvattavista kuluista sekä menettelystä palkkion maksamisessa ja kulujen korvaamisessa (edustajanpalkkioasetus)

Yhteiset Lapsemme ry kiittää mahdollisuudesta, mutta ei lausu asetuksesta 3.

Asetus 4: VNa laskennallisen korvauksen perusteista ja maksatuksesta (korvausasetus)

Yhteiset Lapsemme ry kiittää mahdollisuudesta, mutta ei lausu asetuksesta 4.

Asetus 5: VNa kotoutumisen edistämisen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavista tiedoista (tietoasetus)

Asetuksessa määritellään, mitä tietoja tulee tallentaa asiakassuunnitelman laatimisen yhteydessä. Kohdassa eritellään työllisyys- ja koulutusvalmiuksiin liittyviä Aspekteja sekä nostettu erikseen yhteiskunnallinen ”osallistuminen kansalaistoimintaa ja muu aktiivisuus”. Joissain tilanteissa näiden tietojen tarkka kerääminen voisi teoriassa asettaa henkilön vaaraan ja sisältää mahdollisesti erittäin arkaluontoisia tietoja. Mikäli haavoittuvassa asemassa olevista henkilöistä kerätään tietoa, joka sisältää esimerkiksi aktivismiin/politiikkaan/ yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen liittyvää tietoa tms. vapaa-ajan vaikuttamistoiminnan muotoja, joiden takia henkilö voisi olla vainottu kotimaassaan/kohdata syrjintää. Näiden tietojen näkyminen laajasti tai vuotaminen voisi johtaa muihin riskeihin henkilöön kohdistuen. Yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen liittyvä tieto saattaa esimerkiksi sisältää uskontoon, sukupuoleen, seksuaalisuuteen tai henkilöön ja tämän identiteettiin muulla tavoin liittyvää arkaluontoista tietoa.

Muut huomiot

Yhteiset Lapsemme Ry kiittää mahdollisuudesta lausua. Kotoutumislain uudistuksessa tulee kiinnittää huomiota erityisesti asiakkaiden yhdenvertaisuuden toteutumiseen, lapsi- ja perhe näkökulmaan sekä hyvän kotoutumisen mahdollisuuteen koko Suomen laajuisesti.

Huolemme on, miten varmistetaan ihmisten tilanteista arviota tekeväälle viranomaiselle riittävät resurssit, aika ja tietopohja sekä varmistetaan tarvittaessa moniammatillisen työskentelyn toteutuminen eri toimijoiden välillä sujuvasti niin, että asiakkaan tarpeet tunnistetaan ja asiakas saa oikean aikaisesti oikeita palveluita yhdenvertaisesti kaikkialla maassa.

Mannerström Katja
Yhteiset Lapsemme ry